

2 SỞ GIÁO DỤC & ĐÀO TẠO HÀ NỘI
CỤM TRƯỜNG THPT
HÀ ĐÔNG – HOÀI ĐỨC

ĐỀ THI OLYMPIC CỤM TRƯỜNG THPT NĂM HỌC 2018-2019
MÔN LỊCH SỬ - LỚP 10
Thời gian làm bài: 120 phút (không kể thời gian phát đề)

Câu 1. (6,0 điểm). Từ các cuộc Cách mạng tư sản thế kỷ XVII-XVIII ở Âu - Mĩ
a. Hoàn thành bảng theo nội dung sau về các cuộc Cách mạng tư sản:

Nội dung	Cách mạng tư sản Anh	Chiến tranh giành độc lập ở Bắc Mỹ	Cách mạng tư sản Pháp
Hình thức			
Nhiệm vụ			
Lãnh đạo			
Động lực			
Kết quả			
Tính chất			

b. Các cuộc Cách mạng tư sản thế kỷ XVII-XVIII ở Âu - Mĩ đã ảnh hưởng như thế nào đến sự phát triển của lịch sử nhân loại?

Câu 2. (4 điểm) Tại sao nói thời kỳ Gupta là thời kỳ định hình và phát triển văn hóa truyền thống Ấn Độ? Văn hóa Ấn Độ đã ảnh hưởng đến các quốc gia Đông Nam Á như thế nào?

Câu 3. (4 điểm) Tinh thần chống đồng hóa của người Việt được thể hiện như thế nào trong thời kỳ Bắc thuộc? Từ đó rút ra vai trò của công cuộc chống đồng hóa đối với việc giữ gìn bản sắc văn hóa dân tộc và giành lại đất nước.

Câu 4. (6 điểm) Bằng kiến thức lịch sử đã học, hãy làm sáng tỏ nhận định sau: “Đất nước Việt Nam thời Lê sơ đã đạt đến trình độ phát triển cao về các mặt chính trị, kinh tế, văn hóa, tuy nhiên cũng bộc lộ những một số hạn chế của quan hệ sản xuất phong kiến”

HẾT

(Học sinh không được sử dụng tài liệu, cán bộ coi thi không giải thích gì thêm)

Họ tên thí sinh.....

Số báo danh .....

KỲ THI OLYMPIC CẤP CỤM THPT NĂM HỌC 2018-2019
HƯỚNG DẪN CHẤM MÔN LỊCH SỬ LỚP 10

Câu 1 (6,0 điểm). Từ các cuộc Cách mạng tư sản thế kỷ XVII-XVIII ở Âu - Mĩ
 a. Hoàn thành bảng theo nội dung sau về các cuộc Cách mạng tư sản (4.5 điểm):

Nội dung	Cách mạng tư sản Anh	Chiến tranh giành độc lập ở Bắc Mỹ	Cách mạng tư sản Pháp
Hình thức(0.75đ)	Nội chiến	Chiến tranh giải phóng dân tộc	Kết hợp nội chiến và chống xâm lược
Nhiệm vụ (0.75đ)	Lật đổ chế độ phong kiến chuyên chế.	Đánh đổ sự thống trị của thực dân Anh, giải phóng dân tộc	Đánh đổ chế độ phong kiến, chống ngoại xâm (Dân tộc, dân chủ)
Lãnh đạo (0.75đ)	Liên minh giai cấp tư sản và quý tộc mới	Liên minh giai cấp tư sản công nghiệp và tư sản đồn điền (chủ nô)	Giai cấp tư sản
Lực lượng tham gia (0.75đ)	Quần chúng nhân dân lao động (chủ yếu là nông dân, thị dân, công nhân)	Nhân dân Bắc Mỹ (tư sản, trại chủ, công nhân, nông dân, nô lệ)	Quần chúng nhân dân lao động (tư sản, công nhân, đặc biệt là nông dân)
Kết quả (0.75đ)	Lật đổ chế độ phong kiến chuyên chế. Thiết lập chế độ quân chủ lập hiến do quý tộc mới và tư sản nắm quyền	Giai được độc lập, thành lập Hợp chúng quốc Mỹ (Hoa Kỳ)	Lật đổ chế độ phong kiến chuyên chế, thiết lập nền cộng hòa, đánh đuổi được ngoại xâm
Tính chất (0.75đ)	Cách mạng tư sản không triệt để, vì chưa thủ tiêu triệt để thế lực phong kiến, không giải quyết vấn đề ruộng đất cho nông dân...	Cách mạng tư sản không triệt để vì bảo vệ quyền lợi cho giai cấp tư sản, vấn đề ruộng đất không được giải quyết, chế độ bóc lột nô lệ da đen vẫn tồn tại....	Cách mạng tư sản triệt để nhất, hoàn thành được nhiệm vụ dân tộc, dân chủ: nông dân có ruộng đất và được giải phóng...

b. Các cuộc Cách mạng tư sản thế kỷ XVII-XVIII ở Âu - Mĩ đã ảnh hưởng đến sự phát triển của lịch sử nhân loại(1.5 điểm)

* **Tích cực:(1.0 điểm)**

- Thúc đẩy sự phát triển của lịch sử xã hội loài người: Thành lợi của Cách mạng tư sản từng bước dẫn đến sự xác lập và thắng lợi của chủ nghĩa tư bản đối với chế độ phong kiến, mở ra một thời đại mới cho lịch sử nhân loại: Thời cận đại. (0.25đ)
- Chính trị: Hình thành chế độ xã hội mới - nền dân chủ tư sản và các thể chế nhà nước dân chủ, là bước ngoặt vĩ đại trong sự phát triển của lịch sử xã hội loài người. (0.25đ)
- Kinh tế:
  - + Xác lập quan hệ sản xuất tư bản chủ nghĩa, thúc đẩy sự phát triển của lực lượng sản xuất (0.25đ)
  - + Mở đường cho các cuộc cách mạng công nghiệp, làm thay đổi sản xuất, chuyển từ sản xuất công trường thủ công sang sản xuất bằng máy móc trong các công xưởng. (0.25đ)

* **Hạn chế (0.5điểm):**

- Thiết lập sự thống trị và bảo vệ quyền lợi cho giai cấp tư sản, vì thế về bản chất nhà nước dân chủ tư sản chỉ là sự thay thế hình thức bóc lột phong kiến bằng hình thức bóc lột tư bản... (0.25 đ)
- Sự phát triển của chủ nghĩa tư bản làm cho mâu thuẫn giữa giai cấp vô sản với tư sản ngày càng gay gắt, dẫn đến những cuộc đấu tranh giai cấp. Một khía cạnh khác sự phát triển không đều của chủ nghĩa tư bản dẫn tới các cuộc chiến tranh xâm lược và tranh giành thuộc địa... (0.25đ)

Câu 2. Tại sao nói thời kỳ Gupta là thời kỳ định hình và phát triển văn hóa truyền thống Ấn Độ? Văn hóa Ấn Độ đã ảnh hưởng đến các quốc gia Đông Nam Á như thế nào?

a/ Là thời kỳ định hình và phát triển văn hóa truyền thống của Ấn Độ (3.0điểm)

* Sự thành lập và phát triển của vương triều Gupta (0.5điểm)

- Thời gian, đại bản: Trải qua 9 đời vua với gần 150 năm(319-467), trên vùng lãnh thổ miền Bắc và Trung Ấn(0.25đ)

* Thời kỳ Gúpta là giai đoạn chính(Hậu Gúpta và Hácса sau đó) cùng có tính chất cơ bản giống thời Gúpta), tuy chỉ chiếm một phần nhỏ trong tiến trình lịch sử, hơn một thế kỷ nhưng sự phát triển của tôn giáo, chữ viết, kiến trúc và điêu khắc mang đặc trưng riêng biệt ở thời Gúpta đã làm cơ sở cho sự hình thành, phát triển của văn hóa truyền thống Ấn Độ(0.25đ)

* Biểu hiện (2.5điểm)

- Tôn giáo

+ Đạo Phật: Xuất hiện vào thế kỷ VI TCN ở Đông Bắc Ấn Độ. Dưới Vương triều Gúpta, Phật giáo được truyền bá rộng rãi và có ảnh hưởng đến nhiều mặt của đời sống xã hội (0.25đ)

+ Ấn Độ giáo (Hindu giáo): ra đời đầu công nguyên và phát triển nhanh chóng, rộng rãi dưới vương triều Gúpta... (0.25đ)

- Chữ viết: Trên cơ sở chữ viết cổ, người Ấn Độ hoàn thiện chữ viết của mình- chữ Phạn(san-skrít) trở thành văn tự chính thức của Ấn Độ. Chữ Phạn được phổ biến dưới thời Gúpta, là phương tiện để người Ấn Độ sang tác thơ văn, tạo nên một nền văn học cổ điển Ấn Độ...(0.5đ).

- Kiến trúc và điêu khắc: được xây dựng theo quan niệm, quy tắc và mang đặc trưng riêng biệt của mỗi tôn giáo...(0.25đ)

+ Kiến trúc Phật giáo: với lòng tôn sùng đạo Phật, người Ấn Độ đã tạo nên những ngôi chùa độc đáo, đẹp và lớn: chùa hang(đúc, đẽo hang đá thành chùa), tượng Phật bằng đá hoặc trên đá....(0.25đ)

+ Kiến trúc Ấn Độ giáo: Các đền tháp hình chóp núi đồ sộ, nhiều tầng bằng đá, được trang trí tỉ mỉ bằng những bức phù điêu độc đáo....(0.25đ)

- Văn học: Từ tinh thần và triết lý Hindu giáo, Ấn Độ đã có những tác phẩm văn học mang đậm tinh thần và tính chất văn hóa Ấn....(0.25đ)

Kết luận: Sự phát triển và ảnh hưởng của 2 tôn giáo lớn, những công trình kiến trúc, điêu khắc, những tác phẩm văn học tuyệt vời ở thời Gúpta đã làm nền cho văn hóa truyền thống Ấn Độ, làm nền giá trị vĩnh cửu và sức ảnh hưởng của văn hóa Ấn xuyên suốt thời gian lịch sử loài người...(0.5đ)

b/ Ảnh hưởng của văn hóa Ấn Độ đến các quốc gia Đông Nam Á (1.0điểm):

* Qua việc truyền đạo, buôn bán, văn hóa Ấn Độ đã ảnh hưởng rõ rệt đến các nước khu vực Đông Nam Á....(0.25đ)

- Chữ viết: Trên cơ sở chữ Phạn, nhiều quốc gia ở Đông Nam Á đã sáng tạo ra chữ viết riêng cho mình như Cămpuchia,...(0.25đ)

-Tôn giáo: Các quốc gia ở Đông Nam Á đã tiếp thu Phật giáo và Hindu giáo, đặc biệt Phật giáo đã trở thành quốc giáo của một số nước Đông Nam Á thời phong kiến.(0.25đ)

- Kiến trúc và điêu khắc: Mô phỏng kiến trúc Phật giáo và Hindu giáo với nhiều công trình kiến trúc nổi tiếng như tháp Chàm (Việt Nam), Ăngco Vát, Ăngco Thom (Campuchia), Thạt Luồng (Lào)... (0.25đ)

Câu 3: (4 điểm) Tinh thần chống đồng hóa của người Việt được thể hiện như thế nào trong thời kỳ Bắc thuộc? Từ đó rút ra vai trò của công cuộc chống đồng hóa đối với việc giữ gìn bản sắc văn hóa dân tộc và giành lại đất nước.

a/ **Tinh thần chống đồng hóa của người Việt được thể hiện: (3.0điểm)**

Trong thời kỳ Bắc thuộc, song song với các cuộc khởi nghĩa giành độc lập là quá trình đấu tranh của người Việt chống lại chính sách đồng hóa của chính quyền phong Bắc, được thể hiện như sau:

* Giữ gìn văn hóa truyền thống dân tộc: (0.25đ)

-Trong các xóm làng của người Việt cổ , nhân dân vẫn bảo tồn và không ngừng phát triển nền văn hoá bản địa. Tiếng Việt - tiếng mẹ đẻ vẫn được bảo tồn, nhân dân ta vẫn sống theo cách sống riêng của mình - cuộc sống và tâm hồn Việt. (0.5đ)

-Nhiều phong tục tập quán tốt đẹp thời kỳ Văn Lang - Âu Lạc vẫn được giữ gìn như ăn trầu, nhuộm răng, đề cao các anh hùng dân tộc, vẫn bảo lưu tập quán mở lễ hội theo mùa với sự tham gia của đông đảo dân làng....(0.5đ)

-Trong các gia đình Việt cổ vẫn định hình mối quan hệ ứng xử đẹp đẽ như thờ cúng ông bà tổ tiên, kính trên nhường dưới, tôn trọng phụ nữ.... (0.5đ)

* Phát triển và làm phong phú văn hóa dân tộc (0.25đ)

-Trên cơ sở ý thức dân tộc và tinh thần tự cường nhưng không bảo thủ, nhân dân ta đã tiếp thu có chọn lọc những yếu tố tích cực, cái đẹp, tinh hoa văn hóa của Trung Hoa thời Hán, Đường(0.5đ)

- Đồng thời sáng tạo và dung hợp với văn hóa người Việt, như ngôn ngữ, văn tự, tư tưởng, tiếp thu mặt tích cực của Phật giáo để đấu tranh chống Hán hóa, hay chuyển từ ở nhà sàn sang ở nhà đất nện... góp phần làm phong phú và phát triển văn hóa trên nền tảng văn hóa cổ truyền dân tộc.(0.5 đ)

b/ **Vai trò của công cuộc chống đồng hóa đối với việc giữ gìn bản sắc văn hóa dân tộc và giành lại đất nước.(1.0điểm)**

- Cuộc đấu tranh chống đồng hóa đóng vai trò quan trọng trong việc bảo vệ di sản văn hóa cổ truyền, giúp người Việt vẫn giữ được cái gốc của mình, còn dân tộc là còn có cơ hội giành lại nước. (0.5đ)

- Đây cũng là một bộ phận của sự nghiệp đấu tranh chống Bắc thuộc, hỗ trợ cho tiến trình đấu tranh vũ trang giành lại độc lập của nhân dân ta đến thắng lợi hoàn toàn vào đầu thế kỷ X. (0.5 đ)

Câu 4:(6 điểm) Bằng kiến thức lịch sử đã học, hãy làm sáng tỏ nhận định sau: “Đất nước Việt Nam thời Lê sơ đã đạt đến trình độ phát triển cao về các mặt chính trị, kinh tế, văn hóa, tuy nhiên cũng bộc lộ những một số hạn chế của quan hệ sản xuất phong kiến”

a. **Thời Lê sơ đạt đến trình độ phát triển cao về chính trị, kinh tế, văn hóa (4.5điểm)**

* Về chính trị: Tổ chức bộ máy nhà nước

- Năm 1428, Lê Lợi lên ngôi Hoàng đế sáng lập ra nhà Lê, đặt lại tên nước là Đại Việt. Chính quyền trung ương do vua đứng đầu, quyết định mọi việc.Về cơ bản bộ máy nhà nước phong kiến được xây dựng như thời Trần, Hồ. Giúp việc cho vua có Tể tướng và một số quan đại thần, ... (0.25)

- Thời Lê Thánh Tông đã tiến hành một cuộc cải cách hành chính lớn nhằm hoàn thiện bộ máy nhà nước phong kiến:

+ Ở Trung ương chức Tể tướng và Đại hành khiển bị bãi bỏ. Vua trực tiếp quyết định mọi việc và quyền lực lớn tập trung vào tay vua, bên dưới là 6 bộ, mỗi bộ quản lý một hoạt động của nhà nước. Các cơ quan như Ngự sử đài, Hàn lâm viện được duy trì với quyền hành cao hơn...(0.5đ)

+ Cả nước được chia thành 13 đạo thừa tuyên, mỗi đạo đều có 3 ti để trông coi các mặt dân sự, quân sự, an ninh. Người đứng đầu xã là Xã trưởng do dân bầu. Đặc biệt là quan lại được tuyển chọn chủ yếu qua giáo dục, khoa cử, ...(0.5đ)

* Luật pháp: Thời Lê sơ có Quốc triều hình luật (luật Hồng Đức gồm 722 điều)- với nội dung bao quát khá đầy đủ về các lĩnh vực đời sống xã hội, an ninh, chính trị... của đất nước. Bộ luật được coi là đỉnh cao nhất của thành tựu luật pháp thời phong kiến Việt Nam, mặc dù là để bảo vệ chế độ phong kiến, song có nhiều điểm tiến bộ, có tính nhân đạo và tính dân tộc đặc trưng....(0,75đ)

* Kinh tế:

- Nông nghiệp: Nhà nước ban hành chính sách quân điền, quy định việc chia ruộng công làng xã, khuyến khích khai hoang, bảo vệ sức khỏe cho nông nghiệp, hệ thống đê điều được quan tâm đã tạo nên sự phát triển của nông nghiệp thời Lê.....(0.5đ)

- Thủ công nghiệp, thương nghiệp: Được phục hồi và phát triển, kinh thành Thăng Long36 phố phường là trung tâm buôn bán lúc bấy giờ. Nhà nước ban hành lệnh lập chợ, khuyến khích trao đổi sản phẩm. Nhiều làng thủ công mới hình thành.... (0.5đ)

* Văn hóa

- Tư tưởng Nho giáo chiếm vị trí độc tôn,...(0.25đ)

- Giáo dục Nho học được khuyến khích và phát triển thịnh đạt: Quốc Tử Giám được mở rộng cho con em quan lại và con dân có học lực ưu tú đến học. Các khoa thi được mở đều đặn, tất cả người có học, có lí lịch rõ ràng đều được đi thi. Những người đỗ tiến sĩ được nhà Lê khắc bia đá dựng ở Văn Miếu và được tổ chức lễ “vinh quy bái tổ”... (có thể so sánh với thời Lý- Trần)...(0.5)

- Văn học chữ Hán, chữ Nôm đều phát triển, văn học chữ Nôm thể hiện cho tinh thần tự tôn dân tộc và lòng yêu nước. Hàng loạt tập thơ văn ra đời như Bình Ngô đại cáo, Úc Trai thi tập của Nguyễn Trãi, Hồng Đức quốc âm thi tập của Lê Thánh Tông, ... (0.25)

- Một số bộ sử được biên soạn như Lam Sơn thực lục, Đại Việt sử ký toàn thư...sách Dư địa chí,...(0.25đ)

- Toán học: Một số nhà Nho cũng biên soạn sách như Đại thành toán pháp của Lương Thế Vinh...(0.25đ)

- Nghệ thuật: Nhà nước có bộ phận ca nhạc riêng (nghệ thuật cung đình). Nghệ thuật sân khấu, ca múa dân gian vẫn tiếp tục phát triển... (0.25đ)

Với tất cả những thành tựu trên đã chứng tỏ thời Lê sơ thế kỷ XV thực sự là một giai đoạn phát triển thịnh đạt của nước Đại Việt thời phong kiến...(0.25đ)

b. Hạn chế: (1.5 điểm)

* Chính trị: Tính chất chuyên chế cao, nhiều vụ tranh giành quyền lực đã xảy ra, một số quy định trong Quốc triều hình luật còn hà khắc...(0.5đ)

* Kinh tế, xã hội: Tình trạng ruộng đất tập trung vào tay giai cấp địa chủ phong kiến ngày càng nhiều, nông dân dần bị mất ruộng đất. Ngoại thương không phát triển như thời Lý Trần, do nhà Lê không chú trọng mở rộng giao lưu buôn bán với nước ngoài....(0.75đ)

* Nội dung giáo dục xem nhẹ các kiến thức khoa học tự nhiên, kỹ thuật phục vụ sản xuất, phát triển kinh tế...(0,25đ)

